

ธุรกิจมันสำปะหลัง

สรุปแนวโน้มธุรกิจ

ISIC: 52106210 การผลิตมันเส้นและมันอัดเม็ด

52106220 การผลิตสตาร์ชจากมันสำปะหลัง

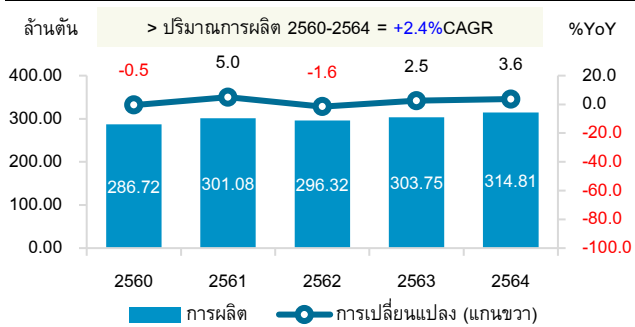
ธุรกิจมันสำปะหลังในระยะ 1 ปีข้างหน้า มีแนวโน้ม "Neutral (-)"

จากผลผลิตที่คาดว่าจะลดลง เนื่องจากเกษตรกรขาดแคลนท่อนพันธุ์ จากภาวะภัยแล้ง ทำให้ท่อนพันธุ์ได้รับความเสียหาย ต้นมันสำปะหลัง เสี่ยงต่อการเกิดโรคใบด่าง เพลี้ยไฟ และเพลี้ยแป้ง ส่งผลให้ท่อนพันธุ์ มีราคาสูง เกษตรกรบางรายจึงปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน ทั้งนี้ ทิศทางราคาผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทั้งในและต่างประเทศยังคง มีแนวโน้มอยู่ในเกณฑ์สูง เนื่องจากผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการ และคุณภาพผลผลิตที่ลดลงจากการเร่งเก็บเกี่ยวผลผลิตที่ไม่ครบอายุ อย่างไรก็ตาม ความต้องการผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในประเทศมีแนวโน้มขยายตัวโดยมีแรงหนุนหลักมาจากความต้องการใช้ เอทานอลที่มีแนวโน้มจะใช้น้ำมันสำปะหลังเพิ่มขึ้น ตามนโยบายของ ภาครัฐที่รณรงค์การฟื้นตัวของภาคท่องเที่ยวและขนส่ง ซึ่งอุตสาหกรรม เอทานอลหันมาใช้มันสด มันเส้น และน้ำแป้งมันสำปะหลัง เป็นวัตถุดิบ มากขึ้นแทนอ้อยและกากน้ำตาลที่ผลผลิตลดลงและมีราคาสูง

ภาพรวมธุรกิจ

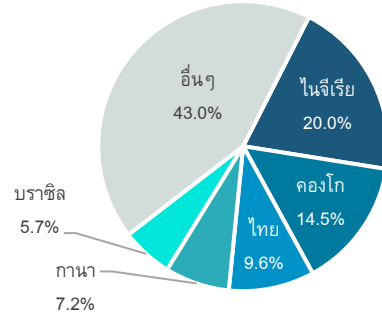
ภาพรวมปริมาณการผลิตมันสำปะหลังของโลก ในปี 2564 มีปริมาณ 314.81 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 3.6%YoY จากสภาพอากาศโดยทั่วไป ของโลกปี 2564 เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูกพืชไร่หลายชนิด รวมถึง มันสำปะหลัง ทำให้เกษตรกรสามารถเพาะปลูกมันสำปะหลังได้อย่าง มีประสิทธิภาพ ประกอบกับความต้องการมันสำปะหลังในตลาดโลก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบสำคัญ ในอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมแป้งมัน สำปะหลัง และอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน เมื่อพิจารณาการเติบโตของ การผลิตในช่วง 5 ปี ตั้งแต่ปี 2560-2564 พบว่า เพิ่มขึ้น 2.4%CAGR โดย ในปี 2564 ไทยมีสัดส่วนการผลิตมันสำปะหลังอยู่ที่ 9.6% ของปริมาณ การผลิตในตลาดโลก รองจากประเทศไนจีเรียและคองโก ซึ่งครองสัดส่วน 20.0% และ 14.5% ตามลำดับ

รูปที่ 1 ภาพรวมการผลิตมันสำปะหลังของโลก

ที่มา : องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO)

รูปที่ 2 สัดส่วนการผลิตมันสำปะหลังจำแนกรายประเทศ ปี 2564

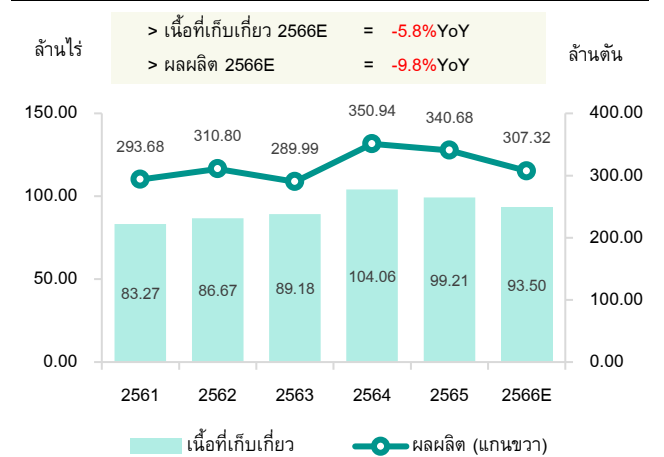

ที่มา : องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO)

ภาพรวมสถานการณ์การผลิตมันสำปะหลังของไทยปี 2566 เนื้อที่ เก็บเกี่ยวคาดว่าจะลดลง 5.8%YoY เหลือเพียง 93.50 ล้านไร่ เนื่องจาก เกษตรกรขาดแคลนท่อนพันธุ์จากสถานการณ์หวัมน้ำในปีที่ผ่านมา สำหรับผลผลิตปี 2566 คาดว่ามีปริมาณ 307.32 ล้านตัน ลดลง 9.8%YoY เนื่องจากมันสำปะหลังโรงงานประสบภาวะแล้งตั้งแต่ต้นปีจนถึงเดือน พฤษภาคม 2566 ทำให้ท่อนพันธุ์ที่ปลูกในปีเพาะปลูก 2565 ได้รับความ เสียหาย เกษตรกรจึงต้องปลูกซ้ำหลายรอบ ส่งผลต่อภาพรวมผลผลิต ต่อไร่ให้มีแนวโน้มลดลงด้วย

เมื่อพิจารณาผลผลิตต่อไร่ คาดว่าปี 2566 จะมีผลผลิต 3,287 กิโลกรัมต่อไร่ ลดลง 4.3%YoY เนื่องจากต้นมันสำปะหลังโรงงาน เจริญเติบโตไม่เต็มที่ เกษตรกรบางรายจึงปลูกซ่อมช่วงเดือนมีนาคม - มิถุนายน 2566 ในพื้นที่แปลงเดิม ทำให้ต้นมันสำปะหลังที่ปลูกซ่อม ไม่ครบอายุการเก็บเกี่ยว จึงให้ผลผลิตได้น้อยกว่าต้นมันสำปะหลังที่ปลูก ไว้ในตอนแรก ประกอบกับสภาพอากาศที่แห้งแล้ง ทำให้ต้นมันสำปะหลัง เสี่ยงต่อการเกิดโรคใบด่าง เพลี้ยไฟ และเพลี้ยแป้ง

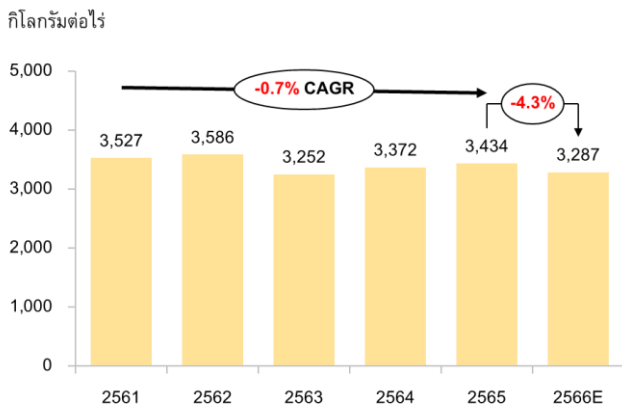
รูปที่ 3 ภาพรวมเนื้อที่เก็บเกี่ยวและผลผลิตมันสำปะหลังของไทย

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ข้อมูล บทวิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่รับมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ ภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเอกสารภายในของธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ทั้งนี้ธนาคารฯ จะไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายใดๆ ทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการ นำข้อมูล บทวิเคราะห์ การคาดหมาย และความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ไปใช้ โดยผู้ที่ประสงค์จะนำไปใช้ต้องยอมรับความเสี่ยง และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเองโดยลำพัง

รูปที่ 4 ผลผลิตมันสำปะหลังต่อไร่

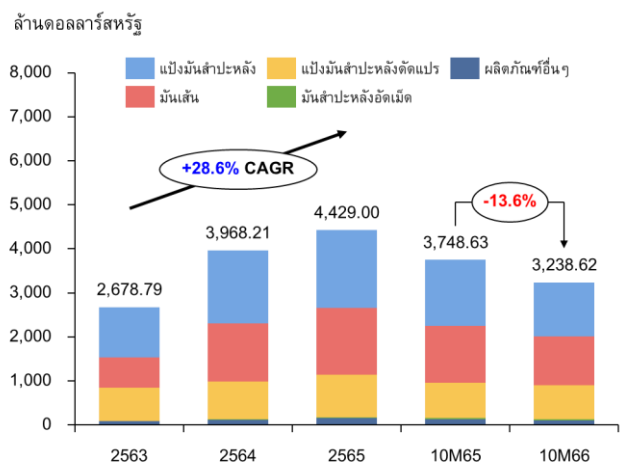

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สถานการณ์ด้านการตลาด

สำหรับสถานการณ์การส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2566 พบว่า มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยอยู่ที่ 3,238.62 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลง 13.6%YoY จากที่เติบโต 28.6%CAGR ในช่วง 3 ปีก่อน ซึ่งการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังหดตัวลง เนื่องจากปัญหาอุทกภัยในปี 2565 รวมทั้งปัญหาภัยแล้งในช่วงต้นปี 2566 ประกอบกับ ปัญหาโรคพืชในมันสำปะหลัง ทำให้ผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด เมื่อพิจารณาสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่ส่งออกมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ แป้งมันสำปะหลัง คิดเป็นสัดส่วน 38.0% รองลงมา คือ มันเส้น 34.1% และ แป้งมันสำปะหลังตัดแปรรูป 24.0% ตามลำดับ

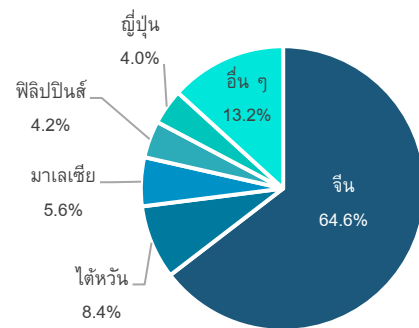
รูปที่ 5 ภาพรวมมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทย

ที่มา : กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

สำหรับประเทศปลายทางที่ไทยส่งออกแป้งมันสำปะหลังไปมากที่สุด ได้แก่ จีน คิดเป็นสัดส่วน 64.6% ของมูลค่าการส่งออกแป้งมันสำปะหลังทั้งหมด รองลงมา คือ ไต้หวัน 8.4% มาเลเซีย 5.6% ฟิลิปปินส์ 4.2% และ ญี่ปุ่น 4.0% ตามลำดับ ซึ่งไทยมีโรงงานแป้งมันสำปะหลังที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูง ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล เช่น ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, HACCP, GMP เป็นต้น ส่งผลให้แป้งมันสำปะหลังของไทยมีคุณภาพดีและได้รับการยอมรับจากตลาดโลก นอกจากนี้ ไทยยังมีมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์มันเส้นไปยัง จีน เกือบทั้งหมด ซึ่งมีมูลค่าถึง 1,090.85 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วน 98.9% ของมูลค่าการส่งออกมันเส้นทั้งหมด

รูปที่ 6 สัดส่วนการส่งออกแป้งมันสำปะหลังจำแนกรายประเทศ ในช่วง 10M66

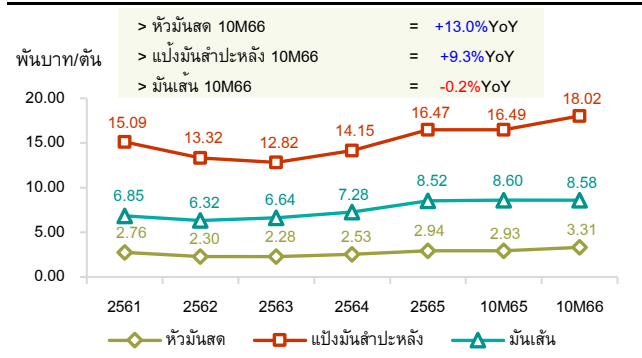
ที่มา : กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

สถานการณ์ด้านราคา

ภาพรวมราคาเฉลี่ยผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังภายในประเทศในช่วง 10 เดือนแรกของ ปี 2566 พบว่า ราคาเฉลี่ยของผลิตภัณฑ์ประเภทหัวมันสด อยู่ที่ 3,309 บาทต่อตัน เพิ่มขึ้น 13.0%YoY ส่วนราคาเฉลี่ยของแป้งมันสำปะหลังอยู่ที่ 18,021 บาทต่อตัน เพิ่มขึ้น 9.3%YoY โดยราคาที่ปรับเพิ่มขึ้น เนื่องจากพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังลดลงเกษตรกรบางส่วนหันไปปลูกพืชชนิดอื่นที่มีราคาสูงกว่า เช่น ยางพารา ทำให้ผลผลิตมันสำปะหลังลดลง รวมทั้งสภาพอากาศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปลูก อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาราคาเฉลี่ยของมันเส้น พบว่า ลดลงเพียงเล็กน้อยมาอยู่ที่ 8,580 บาทต่อตัน ลดลง 0.2%YoY

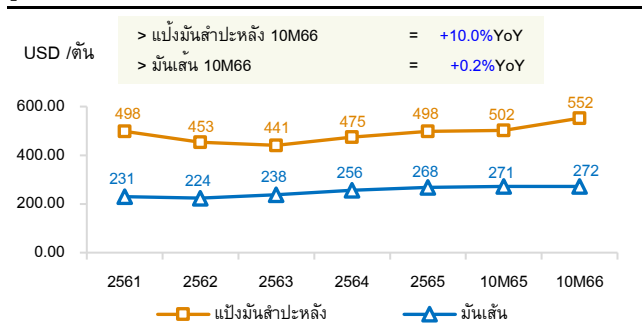
สำหรับราคาเฉลี่ยส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ในช่วง 10 เดือนแรกของ ปี 2566 พบว่า ราคาเฉลี่ยของแป้งมันสำปะหลังอยู่ที่ 552 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เพิ่มขึ้น 10.0%YoY ส่วนราคาเฉลี่ยของมันเส้นอยู่ที่ 272 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เพิ่มขึ้น 0.2%YoY เนื่องจากความต้องการใช้แป้งมันสำปะหลังและมันเส้นในอุตสาหกรรมอาหารเพิ่มขึ้น จากความต้องการบริโภคสินค้าแปรรูปจากแป้งมันสำปะหลัง เช่น เส้นก๋วยเตี๋ยว บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ที่ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก รวมถึงความต้องการใช้มันสำปะหลังในอุตสาหกรรมพลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น เช่น การผลิตเอทานอลจากมันสำปะหลัง เป็นต้น

รูปที่ 7 ราคาผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังภายในประเทศ

ที่มา : มูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย

รูปที่ 8 ราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง

ที่มา : มูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย

แนวโน้มการเติบโตของธุรกิจ

ธุรกิจมันสำปะหลังในระยะ 1 ปีข้างหน้า มีแนวโน้มชะลอลง จากผลผลิตที่คาดว่าจะลดลง เนื่องจากเกษตรกรขาดแคลนท่อนพันธุ์ จากภาวะภัยแล้ง หัวมันเน่า ทำให้ท่อนพันธุ์ได้รับความเสียหาย ส่งผลให้ ต้นมันสำปะหลังโรงงานเจริญเติบโตไม่เต็มที่ และจากสภาพอากาศที่แห้งแล้ง ทำให้ต้นมันสำปะหลังเสี่ยงต่อการเกิดโรคใบด่าง เพลี้ยไฟ และ เพลี้ยแป้ง ส่งผลให้ท่อนพันธุ์มีราคาสูง เกษตรกรบางรายจึงปรับเปลี่ยน ไปปลูกพืชชนิดอื่น เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา ทดแทน ทั้งนี้ ในบางพื้นที่ยังประสบปัญหาโรคใบด่างมันสำปะหลัง ซึ่งพบการระบาดในพื้นที่ 34 จังหวัด รวมพื้นที่เกิดโรค 185,395 ไร่ โดยระบาดเพิ่มขึ้นถึง 8,094 ไร่ (กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์, ข้อมูล ณ 23 พ.ย. 66)

ด้านทิศทางราคาผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทั้งในและต่างประเทศ ยังคงมีแนวโน้มอยู่ในเกณฑ์สูง เนื่องจากผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้เกษตรกรเร่งขุดมันสำปะหลังอ่อนที่ไม่ครบอายุ (8 เดือน) ออกจำหน่าย ส่งผลให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำและมีเปอร์เซ็นต์เชื้อแป้ง ต่ำ กระทบต่อปริมาณและคุณภาพผลผลิตที่ลดลง ทำให้ต้นทุนการแปรรูปผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังสูงขึ้น โดยตลาดต่างประเทศโดยเฉพาะในจีน มีผู้ซื้อในกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เปลี่ยนไปใช้ธัญพืชชนิดอื่น เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวสาลี ทดแทนมันเส้นและมันอัดเม็ด

อย่างไรก็ตาม ความต้องการผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในประเทศมีแนวโน้มขยายตัว โดยมีแรงหนุนหลักจากความต้องการใช้เอทานอลที่มีแนวโน้มจะใช้มันสำปะหลังเพิ่มขึ้น 3.0-4.0% ต่อปี เพื่อใช้ในการผลิตน้ำมันแก๊สโซฮอล์ E20 และ E85 ตามนโยบายสนับสนุนของภาครัฐ รองรับการผลิตตัวของภาคท่องเที่ยวและขนส่ง รวมทั้ง อุตสาหกรรมเอทานอลที่หันมาใช้มันสด มันเส้น และน้ำแป้งมันสำปะหลัง เป็นวัตถุดิบมากขึ้นแทนอ้อยและกากน้ำตาลที่มีปริมาณผลผลิตลดลงหรือมีราคาเพิ่มสูงขึ้น